

Ebelik Öğrencilerinin Erkeklerin Mesleğe Katılması Konusunda Görüşlerinin Belirlenmesi

Determination of Midwifery Students' Opinions About Participation of Male in Occupation

İlknur Münevver GÖNENÇ,^a
Neslihan YILMAZ SEZER,^a
Sibel ERKAL İLHAN,^a
Duygu ÖZTAŞ KARATAŞ^a

^aEbelik Bölümü,
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara

Geliş Tarihi/Received: 07.07.2015
Kabul Tarihi/Accepted: 21.11.2015

Bu çalışma, 3. Ulusal 2. Uluslararası Ebelik Kongresi (20-23 Kasım 2013, Antalya)'nde, sözel olarak sunulmuştur.

Yazışma Adresi/Correspondence:
İlknur Münevver GÖNENÇ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Ebelik Bölümü, Ankara,
TÜRKİYE/TURKEY
imgonenc@gmail.com

ÖZET Amaç: Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin erkek ebelerin mesleğe katılması konusunda görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışma, Türkiye'nin ilk ve tek erkek ebe adayının eğitim aldığı üniversitede tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 329 ebelik öğrencisi oluşturmuştur. Tabakalı örnekleme yöntemine göre birinci sınıftan 71, ikinci sınıftan 56, üçüncü sınıftan 61, dördüncü sınıftan 63 öğrenci olmak üzere toplam 251 öğrenci örneklem kapsamına alınmıştır. Araştırmanın verileri 2011 yılında Ocak-Mart ayları arasında araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdellik ve ki kare testi kullanılmış olup, önemlilik düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması $20 \pm 2,04$ yıl olarak bulunmuş, %85,3'ü çekirdek aile yapısına sahip olup, %57,4'ünün en uzun yaşadığı yerin il olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %64,1'i ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görmediğini, %52,2'si ebelik mesleğinde erkeklerin yer alması gerektiğini belirtmiştir. Öğrencilerin eğitim gördükleri sınıf arttıkça, ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak düşünme oranı da artmakta, erkeklerin mesleğe katılmasını isteme oranı ise azalmaktadır. Öğrencilerin %71,3'ü halkın erkek ebelere tepkisinin olumsuz olacağını, %19,9'u ise bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %18,7'si hastalık/gebelik durumunda erkek ebeden bakım almak isteyeceğini, %41,4'ü ise doğumunu erkek bir ebe'nin yaptırmasını kabul edeceğini belirtmiştir. Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görmeyenlerde, doğumunu erkek ebeye yaptırmayı kabul etme oranı yüksektir. **Sonuç:** Çalışma sonuçlarımıza göre, öğrencilerin yarısı erkek ebelerin mesleğe katılmasını olumlu karşılamaktadır. Öğrencilerin erkek ebe konusundaki görüşlerinin toplumsal cinsiyet faktöründen etkilendiği, çoğunluğu erkek ebeden bakım almak istemezken, yarısından fazlasının mesleğin yasal haklara kavuşmasını hızlandıracağını ve statüsünü artıracığını düşündüğü belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik; cinsiyet kimliği

ABSTRACT Objective: The aim of this study was to determine midwifery students opinions about participation of male midwives in occupation. **Material and Methods:** This research was carried out as a descriptive study at university in Ankara. Sample was selected by the stratified sampling method and students were chosen as 71 were first class, 56 were second class, 61 were third class, 63 were fourth class and in total 251 students were in the sample. This research was conducted in 2011 between January-March and data were collected via a questionnaire form created by the researchers. Proportion and chi-square test were used to evaluate the data and significance level was accepted as $p < 0.05$. **Results:** The results showed that the means of students age 20 ± 2.04 , 85.3% of the family's structure is nuclear family, 57.4% of the longest place of residence is a city. The results also showed that 64.1% of students don't accept the expression "midwifery profession is specific to gender", 52.2% of students accept the expression "men must take a part of midwifery profession". As the students' class increases, thought of midwifery profession as specific to gender increases, men must take a part of midwifery profession decreases. The results show that 71.3% of students think that "public will have negative reaction to male midwives" and 19.9% of students are uncertain about this issue. Besides students think that 18.7% of them would want to take care from the male midwife in the situation of pregnancy or diseases and 41.4% of them would accept their birth done by a male midwife. The results also show that the ratio of acceptance of the birth made by male midwife is high in students who don't accept midwifery profession as specific to gender. **Conclusion:** According to our results half of the students respond positively to the male midwife taking a part in midwifery profession. It was determined that the opinions of students about male midwife is influenced from the gender base factor, most of the students don't want to take care from the male midwife, more than half of students think that male midwife would help in acceleration and legislation process of midwifery profession and that the status of midwifery profession would increase.

Key Words: Midwifery; gender identity

doi: 10.5336/healthsci.2015-47143

Copyright © 2016 by Türkiye Klinikleri

Türkiye Klinikleri J Health Sci 2016;1(2):79-87

Toplumsal cinsiyet, kadınlara ve erkeklere toplumsal olarak yüklenen rol ve sorumlulukları ifade etmektedir. Toplumda kadına ve erkeğe biçilen bu rollerin kadın ve erkek yaşamına son derece önemli etkileri bulunmaktadır. Bu etkilerden biri meslek seçimidir.^{1,2} Toplumsal cinsiyet meslek tercihlerini ve işe alma süreçlerini normatif olarak etkilemekte, kadın ve erkeklerin bir işi yapabilmek için yetenekli olup olmadıklarından çok, onlar için uygunluğu ve uygun olmaması değerlendirilmektedir.³ Kadınlar evdeki rol ve sorumluluklarının âdeta bir uzantısı olan işler için teşvik edilmektedir.⁴ Toplumsal cinsiyet rollerinin etki ettiği meslek gruplarından biri de ebeliklik. Geçmişten günümüze kadar birçok toplumda hastalara verilen bakımın kadının doğası ile ilgili olduğu düşünülmüş ve ebelik bir kadın mesleği olarak kabul edilmiştir. Bugünkü duruma baktığımızda, dünyanın pek çok yerinde erkek ebeler görev yapmaktadır. Fakat erkek ebelerin oranları istenen düzeyde değildir.⁵⁻¹¹ Birleşik Krallık'ta çalışan erkek ebe oranının %1'den daha az olduğu belirtilmektedir.⁶ İngiltere ve Galler'de ebelerin %99'u kadındır.⁷ Yeni Zelanda'da 2014 yılı istatistiklerine göre altı erkek ebe bulunmaktadır.⁸ Avustralya'da 2015 yılı kayıtlarına göre 3.587 ebenin yalnızca 15'inin, Fransa'da ise 2010 yılı kayıtlarına göre 19.208 ebenin 349'unun erkek olduğu bildirilmektedir.^{9,10} Avrupa ülkelerinin hemen hemen tamamında ebe ve hemşirelerin %90'ından fazlası kadındır. Toplam oranın içinde erkek ebe görmek ise oldukça zordur.¹¹

Ülkemizde ise 2013 kayıtlarına göre 53.427 ebenin tamamı kadındır.¹² Pek çok kadın-doğum uzmanı hekimin erkek olduğu ülkemizde, ebelik mesleği yıllardır erkeklere kapalı tutulmaktadır. Ülkemizde erkeklerin ebelik mesleğine katılması, Ankara ilindeki bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'ne 2010-2011 eğitim-öğretim yılında ilk erkek öğrenciyi kabul etmesiyle başlamıştır. Erkek bir ebelik öğrencisi ile birlikte öğrenim gören öğrencilerin erkeklerin mesleğe katılması hakkındaki görüşlerinin alınması, erkek ebelerin toplumda yaygınlaşmamasının önündeki engellerin belirlenmesi açısından önemlidir. Toplumun bir parçası olan ve ileride

meslek üyesi olacak ebe öğrencilerin, erkek ebelere bakış açısını belirlemek; ebelik ile ilgili eğitim kurumlarına erkek öğrenci alımını artırmak bakımından son derece önemlidir. Erkekler ile eğitim gören kadın öğrencilerin erkek ebeler hakkındaki düşüncelerinin, o bölümde eğitim gören erkek öğrencilerin meslekleri hakkındaki tutum ve davranışlarını etkileyebileceği düşünülmektedir. Olumlu ve destekleyici yaklaşımların erkek öğrencilerin eğitimlerinin devam etmesine, olumsuz tutumların ise eğitime son verilmesine neden olabileceği öngörülmektedir. Bu nedenle Türkiye'nin ilk erkek ebe adayı ile birlikte eğitim gören ebelik öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinin alınmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN ŞEKLİ

Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin erkeklerin mesleğe katılması konusunda görüşlerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır.

ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın verileri Ankara ilinde bulunan bir üniversitenin ebelik bölümünde toplanmıştır. Araştırma evreni olarak bu üniversitenin seçilme nedeni, Türkiye'nin ebelik bölümünde eğitim alan ilk ve tek erkek öğrencisinin eğitim gördüğü üniversite olmasıdır. İlgili üniversitenin ebelik bölümüne 2010-2011 eğitim öğretim yılında ilk erkek öğrenci kayıt yaptırmış ve ebelik eğitimi almaya başlamıştır. Araştırmanın evrenini, ilgili üniversitenin ebelik bölümüne kayıtlı olup, 2010-2011 eğitim öğretim yılında ebelik bölüm müfredatının temel derslerine devam eden toplam 329 kişi oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem formülüne göre, evreni temsil edecek örneklem büyüklüğü, %97 güvenilirlik ve 0,5 hata payı ile 251 olarak hesaplanmıştır. Örneklem sayısına göre sınıflar arası tabakalama yapılmıştır. Tabakalama hesabına göre birinci sınıftan 71, ikinci sınıftan 56, üçüncü sınıftan 61, dördüncü sınıftan ise 63 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamına alınması gereken öğrencilerin belirlenmesinde rastgele örneklem seçimini sağlamak için kura yöntemi kullanılmıştır.

VERİLERİN TOPLANMASI

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen “Veri Toplama Formu” kullanılmıştır. Veri Toplama Formu, sosyodemografik özellikleri içeren 10 soru, ebelik mesleği hakkındaki görüşleri içeren beş soru ve erkek ebeler ile ilgili düşünceleri içeren 16 soru olmak üzere toplam 31 sorudan oluşmaktadır. Veriler Ocak 2011-Mart 2011 tarihleri arasında toplanmıştır. Soru formunun anlaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini belirlemek için rastgele seçilmiş 10 öğrenci ile ön uygulama yapılmış ve gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra veri toplama formuna son şekli verilmiştir. Ön uygulama yapılan grup araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Katılımcılara araştırmacı tarafından çalışma ile ilgili gerekli açıklamalar verilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik ve ki-kare testi kullanılmıştır. Önemlilik düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırma Helsinki Deklarasyonu 2008 prensiplerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırma yapılma- dan önce ilgili fakültenin dekanlığından yazılı izin alınmış, araştırmaya katılan tüm katılımcıların yazılı onamları alınmıştır.

BULGULAR

Öğrenciler 18-36 yaş aralığında olup, yaş ortalaması $20 \pm 2,04$ (min: 18-max: 35) yıl olarak bulunmuştur. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına bakıldığında; %56,6’sının ilkökul mezunu, %14,7’sinin ortaokul mezunu olduğu, babalarının eğitim durumlarına bakıldığında ise %38,2’sinin ilkökul mezunu, %22,7’sinin ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin anne ve babalarının çalışma durumları incelendiğinde; annelerin çoğunluğunun (%86,5) çalışmadığı, babaların ise çoğunluğunun (%65,7) çalıştığı saptanmıştır. Öğrencilerin %85,3’ü çekirdek aile yapısına, %13,1’i

geniş aile yapısına sahip olup, %57,4’ünün en uzun yaşadığı yerin il, %29,1’inin en uzun yaşadığı yerin ilçe olduğu belirlenmiştir. Mezun olunan lise bakımından incelendiğinde; öğrencilerin %75,7’sinin lise/süper lise, %23,9’unun Anadolu/Fen Lisesi mezunu olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin %42,2’si kendi isteği ile %40,2’si ailesinin, %13,1’i ise rehberlik öğretmeninin etkisi ile mesleği tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin mesleği tercih etme nedenleri incelendiğinde ise ilk üç sırada, sırasıyla gelirinin iyi olması ve iş bulma imkânının yüksek olması (%41,0), mesleği sevmesi ve sağlıkla ilgili bir alanda çalışmak istemesi (%39,0) ve insanlara yardımcı olmak istemesi (%10,0) seçeneklerinin yer aldığı saptanmıştır. Öğrencilerin %75,3’ü ebelik mesleğini sevdiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin %64,1’inin ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görmediği belirlenmiştir. “Ebelik mesleğinde erkekler yer almalı mı?” sorusuna %52,2’sinin “Evet”, %27,9’unun “Hayır”, %19,9’unun ise “Kararsızım” cevabını verdiği saptanmıştır.

Eğitim görülen sınıf ile ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme ve erkeklerin mesleğe katılmasını isteme oranları arasındaki ilişki istatistiksel açıdan önemlidir (Tablo 1; $p < 0,05$). Sınıf büyüdükçe, ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak düşünme oranı artmakta, erkeklerin mesleğe katılmasını isteme oranı azalmaktadır. Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme ve erkeklerin mesleğe katılmasını isteme oranları ile anne ve babanın eğitim seviyeleri, anne ve babanın çalışma durumları, en uzun yaşanan bölge, en uzun yaşanan yerleşim birimi, aile tipi, mezun olunan okul türü ve mesleği seçme nedeni arasındaki ilişki istatistiksel açıdan önemsizdir (Tablo 1; $p > 0,05$).

Öğrencilerin %71,3’ünün halkın erkek ebelerle tepkisinin olumsuz olacağını, %19,9’unun ise bu konuda kararsız olduğunu ifade ettiği saptanmıştır. Hastalık/gebelik durumunda öğrencilerin %18,7’sinin erkek ebeden bakım almak isteyeceği, %37,1’inin istemeyeceği, %20,7’sinin ise bu konuda kararsız olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin

TABLO 1: Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre ebelik mesleğine göre ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme ve erkeklerin mesleğe katılmasını isteme durumlarının dağılımı.

Özellikler	Ebeliği Cinsiyete Özgü Bir Meslek Görme Durumu						Erkeklerin mesleğe katılmasını isteme durumu								
	Evet		Hayır		Toplam		Evet		Hayır		Toplam		Analiz		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
1. sınıf	15	21,1	56	78,9	71	100,0	49	69,0	12	16,9	10	14,1	71	100,0	$\chi^2=18,646$ p=0,005
2. sınıf	19	33,9	37	66,1	56	100,0	32	57,1	15	26,8	9	16,1	56	100,0	
3. sınıf	25	41,0	36	59,0	61	100,0	28	45,9	17	27,9	16	26,2	61	100,0	
4. sınıf	32	50,8	31	49,2	63	100,0	22	34,9	26	41,3	15	23,8	63	100,0	
Mezun olunan okul															
Anadolulu/Fen lisesi	19	31,7	41	68,3	60	100,0	34	56,7	10	16,7	16	26,7	60	100,0	$\chi^2=6,011$ p=0,198
Lise/Süper lise	65	36,5	113	63,5	178	100,0	91	51,1	55	30,9	32	18,0	178	100,0	
Diğer*	7	53,8	6	46,2	13	100,0	6	46,2	5	38,5	2	15,4	13	100,0	
Anne eğitim durumu															
Okur yazar değil/okuyazar	12	35,3	22	64,7	34	100,0	20	58,8	8	23,5	6	17,6	34	100,0	$\chi^2=10,485$ p=0,233
İlkokul	57	40,1	85	59,9	142	100,0	73	51,4	47	33,1	22	15,5	142	100,0	
Ortaokul	9	24,3	28	75,7	37	100,0	21	56,8	6	16,2	10	27,0	37	100,0	
Lise	12	41,4	17	58,6	29	100,0	12	41,4	8	27,6	9	31,0	29	100,0	
Üniversite	1	11,1	8	88,9	9	100,0	5	55,6	1	11,1	3	33,3	9	100,0	
Babamın eğitim durumu															
Okuyazar değil/okuyazar	7	41,2	10	58,8	17	100,0	11	64,7	4	23,5	2	11,8	17	100,0	$\chi^2=11,45$ p=0,177
İlkokul	39	40,6	57	59,4	96	100,0	48	50,0	32	33,3	16	16,7	96	100,0	
Ortaokul	15	36,6	26	63,4	41	100,0	19	46,3	12	29,3	10	24,4	41	100,0	
Lise	19	33,3	38	66,7	57	100,0	34	59,6	15	26,3	8	14,0	57	100,0	
Üniversite	11	27,5	29	72,5	40	100,0	19	47,5	7	17,5	14	35,0	40	100,0	
Annenin çalışma durumu															
Çalışıyor	10	38,5	16	61,5	26	100,0	15	57,7	7	26,9	4	15,4	26	100,0	Analiz
Çalışmıyor	79	36,4	138	63,6	217	100,0	112	51,6	61	28,1	44	20,3	217	100,0	Yapılamadı
Emekli	2	25,0	6	75,0	8	100,0	4	50,0	2	25,0	2	25,0	8	100,0	
Toplam	91	36,3	160	63,7	251	100,0	131	52,2	70	27,9	50	19,9	251	100,0	
Babamın çalışma durumu															
Çalışıyor	61	36,7	105	63,3	166	100,0	88	53,0	45	27,1	33	19,9	166	100,0	$\chi^2=7,357$ p=0,118
Çalışmıyor	12	48,0	13	52,0	25	100,0	11	44,0	12	48,0	2	8,0	25	100,0	
Emekli	18	30,0	42	70,0	60	100,0	32	53,3	13	21,7	15	25,0	60	100,0	
Aile tipi															
Çekirdek	76	35,5	138	64,5	214	100,0	115	53,7	59	27,6	40	18,7	214	100,0	Analiz
Geniş	13	39,4	20	60,6	33	100,0	16	48,5	9	27,3	8	24,2	33	100,0	Yapılamadı
Parçalanmış	2	50,0	2	50,0	4	100,0	0	0,0	2	50,0	2	50,0	4	100,0	
En uzun yaşanan yer															
Köy	10	43,5	13	56,5	23	100,0	11	47,8	9	39,1	3	13,0	23	100,0	$\chi^2=5,874$ p=0,437
Kasaba	6	54,5	5	45,5	11	100,0	3	27,3	4	36,4	4	36,4	11	100,0	
İlçe	26	35,6	47	64,4	73	100,0	41	56,2	20	27,4	12	16,4	73	100,0	
İl	49	34,0	95	66,0	144	100,0	76	52,8	37	25,7	31	21,5	144	100,0	
Toplam	91	36,3	160	63,7	251	100,0	131	52,2	70	27,9	50	19,9	251	100,0	

* Meslek lisesi ve çok programlı lise.

%41,4'ünün doğumunu erkek bir ebenin yaptırmasını kabul edeceği, %35,1'inin ise bu durumu kabul etmeyeceği belirlenmiştir. Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme oranı ile erkek ebden bakım almak isteme ve doğumunu erkek ebeye yaptırmayı kabul etme durumu arasındaki fark istatistiksel açıdan önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görmeyenlerde, doğumunu erkek ebeye yaptırmayı kabul etme oranı yüksektir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin %38,6'sı ile ride kızının, %63,3'ü ise oğlunun ebe olmasını istemeyeceğini ifade etmiştir (Tablo 2).

Öğrencilerin %14,3'ünün daha önce jinekolojik bir muayene olduğu, jinekolojik muayene olanların %80,6'sının bu muayenede hekim cinsiyeti tercihi yapmadığı, muayene olanların %22,2'sinin kadın hekime, %36,1'inin erkek hekime, %41,7'sinin ise her iki cinsiyetteki hekime de jinekolojik muayene olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %51,8'inin doğumda ya da jinekolojik muayene olma durumunda hekimin cinsiyetinin önemli olmadığını düşündüğü, %35,5'inin kadın hekim ve %3,2'sinin erkek hekim tercih edeceği belirlenmiştir.

Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme ve erkeklerin mesleğe katılmasını isteme ile doğumda kadın hekim tercih etme arasında istatistiksel açıdan önemli bir ilişki vardır (Tablo 2; $p<0,05$). Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak gördüğünü ve erkeklerin ebelik mesleğine katılmasını istemediğini belirtenlerde, doğumlarında kadın hekim isteme oranı yüksektir.

Öğrencilerin erkek ebelerin mesleğe katılması hakkındaki önermelere ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3'te görülmektedir. Öğrenciler, erkek ebelerin mesleğe girmesi ile toplumun erkek ebeleri kabullenmelerinin zaman alacağı (%91,2), kadınların yaşadıkları sıkıntıları erkek ebelere rahat ifade edemeyeceği (%75,3), erkek ebenin bakım vermesinden kadının eşinin rahatsız olacağı (%73,3), erkek ebelerin doğum salonları dışındaki kliniklerde çalışabileceği (%63,0), multidisipliner çalışmanın artacağı (%62,5), ebeliğin yasal haklarına kavuşma sürecinin hızlanacağı (%61,4), mesleğin statüsünün artacağı (%60,5), ebelik

mesleğinin daha hızlı gelişmesini sağlayacağı (%60,2), ebelerin fiziksel yükünün azalacağı (%58,2), kadınların doğum yaparken erkek ebeyi tercih etmeyeceği (%57,8), farklı cinsiyette olduklarından erkek ebelerin empatik yaklaşımda yetersiz kalacağı (%53,4) ve mesleğe ilişkin ön yargı ve olumsuzlukların ortadan kalkacağı (%53,0) önermelerine çoğunlukla katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların, erkeklerin ebelik mesleğine girmesi ile erkek ebelerin ebelik mesleğine herhangi bir etkisi olmayacağı (%64,1), kadın ebelerin çalışma alanının azalacağı (%59,0), ebeliğin kadın mesleği olarak kalması gerektiği (%59,0), hekimlerle daha fazla olumsuz iletişim yaşanacağı (%53,4) ve yöneticilik pozisyonlarında kadın ebelerin görev alma oranının azalacağı (%45,8) önermelerine ise çoğunlukla katılmadıkları belirlenmiştir. Tabloda verilmemekle birlikte, ebelik mesleğinin cinsiyete özgü bir meslek olduğunu ve erkek ebelerin mesleğe katılmasını istemediğini belirtenlerde, farklı cinsiyette oldukları için erkek ebelerin empatik yaklaşımda yetersiz kalacağını, kadınların doğum yaparken erkek ebeyi tercih etmeyeceğini, erkek ebelerin doğum salonlarında çalışmalarının tepki oluşturacağını ve kadınların yaşadıkları sıkıntıları erkek ebelere rahat ifade edemeyeceğini belirtenlerin oranı istatistiksel olarak önemli oranda yüksektir ($p<0,05$).

TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular, öğrencilerin yarısına yakınının ebelik mesleğini isteyerek ya da ailesinin isteği üzerine tercih ettiğini ve yaklaşık 10 öğrenciden sekizinin mesleğini sevdiğini göstermektedir. Benzer şekilde, Yıldırım ve ark.nın yaptıkları çalışmada da ebelik öğrencilerinin %62,5'inin ve Kaya ve ark.nın yaptıkları çalışmada da %62,4'ünün mesleği isteyerek tercih ettiği saptanmıştır.^{13,14} Araştırmamızda öğrenciler mesleği seçme nedeni olarak ilk üç sırada, sırasıyla gelirin iyi olması/iş bulma imkânının yüksek olması, mesleği sevmesi/sağlıkla ilgili bir alanda çalışmak istemesi ve insanlara yardımcı olmak istemesi olarak belirtmişlerdir. Benzer şekilde Yurtsal ve ark.nın yaptığı çalışmada, ebelik öğrencilerinin mesleği seçme nedeni olarak ilk üç sırada iş bulma

TABLO 2: Öğrencilerin ebelik mesleği hakkındaki düşüncelerinin ve hekim cinsiyeti tercihlerinin ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme ve erkeklerin mesleğe katılmasını isteme durumlarına göre dağılımı.

Özellikler	Ebeliği cinsiyete özgü bir meslek görme durumu						Erkeklerin mesleğe katılmasını isteme durumu									
	Evet			Hayır			Evet			Hayır			Toplam			
	n	%	%	n	%	%	n	%	%	n	%	%	n	%	%	
Mesleği tercih etme nedeni																
Kolay iş bulma/gelirinin iyi olması	41	39,8	62	60,2	103	100,0	$\chi^2=3,901$ $p=0,420$	52	50,5	32	31,1	19	18,4	103	100,0	Analiz yapılmadı
Mesleği sevmek ve sağlık alanında çalışmak	37	37,8	61	62,2	98	100,0		50	51,0	27	27,6	21	21,4	98	100,0	
İnsanlara yardımcı olmak	5	20,0	20	80,0	25	100,0		16	64,0	5	20,0	4	16,0	25	100,0	
Tesadüfen	5	35,7	9	64,3	14	100,0		8	57,2	3	21,4	3	21,4	14	100,0	
Diğer*	3	27,3	8	72,7	11	100,0		5	45,4	3	27,3	3	27,3	11	100,0	
Doğumunu erkek ebeinin yapılmasını kabul etme durumu																
Ederim	14	13,5	90	86,5	104	100,0	$\chi^2=48,576$ $p<0,001$	88	84,6	7	6,7	9	8,7	104	100,0	$\chi^2=95,557$ $p<0,001$
Etimem	55	61,8	34	38,2	89	100,0		18	20,2	50	56,2	21	23,6	89	100,0	
Kararsızım	22	37,9	36	62,1	58	100,0		25	43,1	13	22,4	20	34,5	58	100,0	
Erkek ebeden bakımı almamayı kabul etme																
Ederim	4	8,5	43	91,5	47	100,0	$\chi^2=60,426$ $p<0,001$	43	91,5	2	4,3	2	4,3	47	100,0	$\chi^2=99,078$ $p<0,001$
Etimem	60	65,2	32	34,8	92	100,0		18	19,6	51	55,4	23	25,0	92	100,0	
Kararsızım	18	34,0	35	66,0	53	100,0		23	43,4	12	22,6	18	34,0	53	100,0	
Farketmez	9	15,3	50	84,7	59	100,0		47	79,7	5	8,5	7	11,9	59	100,0	
İleride kızının ebe olmasını isteme durumu																
İsterim	33	34,7	62	65,3	95	100,0	$\chi^2=0,153$ $p=0,926$	53	55,8	26	27,4	16	16,8	95	100,0	$\chi^2=2,025$ $p=0,731$
İstemem	36	37,1	61	62,9	97	100,0		49	50,5	29	29,9	19	19,6	97	100,0	
Kararsızım	22	37,3	37	62,7	59	100,0		29	49,2	15	25,4	15	25,4	59	100,0	
İleride oğlunun ebe olmasını isteme durumu																
Evet	4	9,1	40	90,9	44	100,0	$\chi^2=26,912$ $p<0,001$	40	90,9	1	2,3	3	6,8	44	100,0	$\chi^2=49,500$ $p<0,001$
Hayır	76	47,8	83	52,2	159	100,0		60	37,7	64	40,3	35	22,0	159	100,0	
Hekimde cinsiyet tercihi																
Cinsiyet önemi değil	35	29,9	95	73,1	130	100,0	$\chi^2=16,174$ $p=0,001$	84	64,6	25	19,2	21	16,2	130	100,0	Analiz yapılmadı
Kadın hekim tercih ederim	40	45,5	48	54,5	88	100,0		30	34,1	34	38,6	24	27,3	88	100,0	
Erkek hekim tercih ederim	1	12,5	7	87,5	8	100,0		7	87,5	1	12,5	0	0,0	8	100,0	
Kararsızım	15	60,0	10	40,0	25	100,0		10	40,0	10	40,0	5	20,0	25	100,0	
Toplam	91	36,3	160	63,7	251	100,0		131	52,2	70	27,9	50	19,9	251	100,0	

Diğer: Üniversite okumak için (6 kişi), Kadımla (anne ve bebekle) uğraşan bir meslek olduğu için (6 kişi), Bu mesleği sadece kadımlar için eğitilmeleri için (2 kişi).

TABLO 3: Öğrencilerin erkek ebelerin mesleğe katılması hakkındaki önermelere ilişkin görüşleri.

Önermeler	Katılıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım	
	n	%	n	%	n	%
Toplumun erkek ebeleri kabullenmeleri zaman alır	229	91,2	10	4,0	12	4,8
Kadınlar yaşadıkları sıkıntıları erkek ebelere rahat ifade edemezler	189	75,3	23	9,2	39	15,5
Erkek ebenin bakım vermesinden kadının eşi rahatsız olur	184	73,3	19	7,6	48	19,1
Erkek ebeler doğum salonları dışındaki kliniklerde çalışabilirler	158	63,0	37	14,7	56	22,3
Multidisipliner çalışma artar	157	62,5	29	11,5	65	26,0
Ebeliğin yasal haklarına kavuşma süreci hızlanır	154	61,4	43	17,1	54	21,5
Mesleğin statüsü artar	152	60,5	30	12,0	69	27,5
Ebelik mesleğinin daha hızlı gelişmesini sağlar	151	60,2	37	14,7	63	25,1
Ebelerin fiziksel yükü azalır	146	58,2	66	26,3	39	15,5
Kadınlar doğum yaparken erkek ebeyi tercih etmez	145	57,8	26	10,3	80	31,9
Farklı cinsiyette olduklarından erkek ebeler empatik yaklaşımda yetersiz kalırlar	134	53,4	61	24,3	56	22,3
Mesleğe ilişkin ön yargı ve olumsuzluklar ortadan kalkar	133	53,0	61	24,3	57	22,7
Ebelerin doğumla ilgili yetkileri artar	120	47,8	68	27,1	63	25,1
Erkek ebelerin doğum salonlarında çalışmaları tepki yaratır	115	45,8	71	28,3	65	25,9
Yöneticilik pozisyonlarında kadın ebelerin görev alma oranı azalır	87	34,7	115	45,8	49	19,5
Kadın ebelerin çalışma alanı azalır	66	26,3	148	59,0	37	14,7
Ebeliğe erkeklerin girmesine karşıyım, kadın mesleği olarak kalmalıdır	57	22,7	148	59,0	46	18,3
Hekimlerle daha fazla olumsuz iletişim yaşanır	49	19,5	134	53,4	68	27,1
Ebelik mesleğine herhangi bir etkisi olmaz	36	14,3	161	64,1	54	21,5

imkânının kolaylığı, kendisinin isteği ve ailesinin isteğinin yer aldığı saptanmıştır.¹⁵ İlhan-Erkal ve ark.nın yaptığı başka bir çalışmada da ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin mesleği seçme nedenleri; puan durumu, iş bulma imkânı, insanlara yardım etme, sağlık alanı olması olarak belirlenmiştir.¹⁶ Çalışmamızın sonuçları, ebelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun meslek tercihlerinde ekonomik faktörlerin etkili olduğunu, öğrencilerin mesleğini sevdiğini, isteyerek tercih ettiğini göstermektedir.

Çalışmada öğrencilerin yarıdan fazlasının ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak gördüğü belirlenmiştir. “Ebelik mesleğinde erkekler yer almalı mı?” sorusuna ise yaklaşık yarısı “evet” cevabını vermiştir. Çalışmanın bulgularına benzer şekilde ülkemizde yapılan başka bir çalışmada da öğrencilerin %51,2’si cinsiyetin ebelik mesleğinde önemli olduğunu, %50,6’sı ebelik mesleğinde erkeklerin olması gerektiği belirtmiştir.¹³ Literatürde de ebelik ve hemşirelik mesleğinin geleneksel roller ile bağdaştırıldığı ve sağlık sektörü içerisinde “kadına özgü” meslek olarak görüldüğü belirtilmektedir. Bu nedenle bakımın ön plana çıktığı ebe-

lik ve hemşirelik mesleği kadınların istihdam edildiği bir meslek dalı olmuştur.^{3,17} Araştırmada, sınıf büyüdükçe, ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme oranının arttığı, erkeklerin mesleğe katılmasını isteme oranının ise azaldığı görülmüştür. Bunun nedeninin, klinik deneyimlerin artarak öğrencilerin daha çok sahada kadın rol modelini örnek almaları ve ebelik bölümünde kayıtlı erkek öğrencinin birinci sınıfta kayıtlı olması olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada, yaklaşık her 10 öğrenciden yedisinin, halkın erkek ebelere tepkisinin olumsuz olacağını ifade ettiği saptanmıştır. Ülkemizde, erkek ebelerden hizmet almaya ilişkin görüşleri inceleyen bir çalışmaya rastlanmamış, fakat Taşçı’nın kadın doğum servisinde yatan kadınlarla yaptığı çalışmada, katılımcıların çoğunluğunun erkek hemşirelerden bakım almak istemedikleri, kendisine erkek hemşire tarafından bakım verilmesinden rahatsız olacakları, erkek hemşirelerin doğumhane ve kadın-doğum servislerinde çalışmamaları gerektiğini ifade ettikleri saptanmıştır.¹⁸ Büyükkayacı-Duman da kadın-doğum servisinde

yatan kadınlarla yaptığı çalışmada, kadınların tümünün gebelik ve doğum süresince erkek hemşireden bakım almak istemediklerini, kadınların büyük çoğunluğunun hemşireliğin sadece kadınlara özgü profesyonel bir meslek olduğunu ifade ettiklerini, anne, bebek, gebelik ve doğum servislerinde erkek hemşirenin çalışmaması gerektiğini ifade ettiklerini saptamıştır.¹⁹ Sarı'nın yaptığı çalışmada, erkek öğrencilerin ileriye yönelik meslek yaşamları ile ilgili kaygılarını artıran en önemli faktörün toplumsal yapı olduğu, sosyal çevrelerinden alacakları tepkiyi kestirememelerinin erkek öğrencileri düşündürdüğü saptanmıştır.²⁰ Çalışmalar arasındaki benzerliğin ülkemizde hizmet veren tüm ebelerin kadın olması nedeni ile toplumun erkek ebe imgesine yabancı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmamızda yaklaşık 10 öğrenciden ikisi erkek ebeden bakım almak isteyeceğini belirtirken, 10 öğrenciden dördü erkek ebenin doğumunu yaptırmasını kabul edeceğini belirtmiştir. Ebelik mesleğini cinsiyete özgü bir meslek olarak görme oranı arttıkça erkek ebeden bakım almak isteme ve doğumunu erkek ebeye yaptırmayı kabul etme durumu azalmaktadır. Bu çalışmaya benzer şekilde Yıldırım ve ark.nın yaptığı çalışmada, öğrencilerin çoğunluğunun hastaneye yattığında erkek bir ebenin kendisine bakım vermesini istemediği saptanmıştır.¹³ Çalışmamızda erkek bir ebenin doğum yaptırmasını kabul etme oranının bakımı kabulmeden daha fazla olmasının öğrencilerin toplumsal bakış açısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri açısından bakım kadına uygun görülmeyle, doğum daha güç gerektiren bir eylem olduğu için erkeğe atfedilmiş olabilir.

Çalışmada, öğrenciler erkeklerin mesleğe katılmasının mesleğin statüsünü artırmada, mesleğe ilişkin ön yargı ve olumsuzlukları ortadan kaldırmada, yasal haklarına kavuşma sürecini hızlandırmada, ebelerin fiziksel yükünü azaltmada ve doğumla ilgili yetkilerinin artmasında destek sağlayacağını, multidisipliner çalışmayı artıracak ve mesleğin daha hızlı gelişmesini sağlayacağını belirtmişlerdir. Ülkemizde ebelik öğrencileri ile yapılan bir başka çalışmada da “Ebelik mesleğinde

erkeklerin olması ebelik mesleğinde değişiklik oluşturabilir mi?”, “Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebelik mesleğini geliştirebilir mi?” ve “Ebelik mesleğinde erkeklerin olması ebeliğin toplumdaki statüsünü geliştirebilir mi?” ifadelerine öğrencilerin yarısından fazlasının katıldıkları saptanmıştır.¹³ Ebelik gibi kadın mesleği olan hemşirelik mesleğine erkeklerin katılması ile ilgili de benzer sonuçlar literatürde yer almaktadır.^{21,22} Abdel El-Halem ve ark.nın yaptığı çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin erkek öğrencilerin mesleğe katılmalarının hemşirelik için iyi bir imaj oluşturacağını düşündükleri saptanmıştır.²¹ Özdemir ve ark.nın hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin erkeklerin hemşirelik mesleğine katılmasının bakım kalitesini artıracak ve meslek ile ilgili olumsuz düşünceleri azaltacağı görüşlerine katıldıkları belirlenmiştir.²²

Çalışmada, öğrencilerin erkek ebelerin mesleğe katılmasına ilişkin olumsuz görüşleri olarak; kadınların doğum yaparken erkek ebeyi tercih etmeyeceği, hekimlerle daha fazla olumsuz iletişim yaşanacağı, erkek ebelerin doğum salonlarında çalışmalarının tepki yaratacağı, farklı cinsiyette olduklarından erkek ebelerin empatik yaklaşımda yetersiz kalacağı, erkek ebelerin doğum salonları dışındaki kliniklerde çalışabileceği ifade edilmiştir. Ebelik mesleğinin cinsiyete özgü bir meslek olduğunu ve erkek ebelerin mesleğe katılmasını istemediğini belirtenlerde; farklı cinsiyette oldukları için erkek ebelerin empatik yaklaşımda yetersiz kalacağını, kadınların doğum yaparken erkek ebeyi tercih etmeyeceğini, erkek ebelerin doğum salonlarında çalışmalarının tepki oluşturacağını ve kadınların yaşadıkları sıkıntıları erkek ebelere rahat ifade edemeyeceğini ifade edenlerin oranı istatistiksel olarak önemli oranda yüksektir ($p<0,05$). Toplumsal cinsiyet algısının, öğrencilerin, erkeklerin mesleğe katılması konusundaki görüşlerini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

SONUÇ

Çalışma sonuçlarımıza göre, öğrencilerin yarısı erkek ebelerin mesleğe katılmasını olumlu karşılamaktadır. Toplum tarafından kadına verilen rollerde erkek ebelerin başarısız olacağı algısının

olduğu, erkeklerin güçlü olarak algılandığı rollerde ise ebelik mesleğine güç katacakları görüşünün be-nimsendiği belirlenmiştir. Bu nedenle, öğrencilerin erkek ebe konusundaki görüşlerinin toplumsal cinsiyet faktöründen etkilendiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin, meslek tercihlerinin ve meslekteki rollerin cinsiyetten etkilenmemesi gerektiği konusunda farkındalık kazandırılması ve toplumsal cinsiyet dersinin zorunlu dersler kapsamında tüm öğrencilere verilmesi önerilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Terzioğlu F, Taşkın L. [Reflections of social gender role on female leadership behavior and nursing profession]. C.Ü. Hemşirelik Yük-sekokulu Dergisi 2008;12(2):62-6.
2. Akın A, Demirel S. [Concept of gender and health effects]. C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi Özel Eki 2003;25(4):73-83.
3. Urhan B, Etiler N. [The gender analysis of women's labour in health sector]. Çalışma ve Toplum 2011;2:191-216.
4. Günlük Şenesen G, Pulhan E. [New perspec-tives for women's employment and potential demand for female labor]. Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü. Ankara: Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü; 2000, p.8.
5. Emons JK, Luiten MIJ. Midwifery in Europe an Inventory in Fifteen EU-Member States. Amster-dam, Netherlands: Deloitte & Touche Bakkenist; 2001. p.39-122.
6. Fusco '94 C, Obermiller T. [For Male Midwife, Helping New Mothers is A Labor of Love]. Illi-nois Wesleyan University Magazine 2003; 12(1):6.
7. Yar M, Dix D, Bajekal M. Socio-demographic characteristics of the healthcare workforce in England and wales-results from the 2001 Cen-sus. Health Stat Q 2006;(32):44-56.
8. Te Tatau O Te Whare Kahu-Midwifery Coun-cil of Nev Zealand. 2014 Midwifery Workforce Survey. 2014. p.40.
9. Australian Health Practitioner Regulation Agency-AHPRA. [Nurse and midwife regis-trant data: March 2015]. Nursing and Mid-wifery Board of Australia 2015:1-13.
10. Charrier P. [Male midwives in France an ex-ample of masculinizing a "feminine" profes-sion?]. Culture, Society & Masculinities 2011;3(2):103-23.
11. Büscher A, Sivertsen B, White J, World Health Organization. Nurses and midwives: a force for health. Copenhagen Ø, Denmark: WHO Regional Office for Europe; 2009. p.71.
12. Turkish Statistical Institute. TÜİK, İstatistiklerle Türkiye, 2014. Ankara: Türkiye İstatistik Ku-rumu Matbaası; 2015. p.100.
13. Yıldırım F, Çelik P, Özmen C, Erol S, Üst ZD, Özkan H. [Midwifery students's views on in-volving men midwife in midwifery profession]. Gümüşhane University Journal of Health Sci-ences 2013;3(1):646-55.
14. Kaya N, Turan N, Öztürk A. [Men nurse image in Turkey]. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2011;8(1):16-30.
15. Yurtsal ZB, Biçer S, Duran Ö, Şahin A, Arslan M, Yavrucu ÖK. [Faculty of health sci-ence midwifery 1st and 4th class under-graduate students determination on the views of profession]. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2014;2(2): 15-25.
16. İlhan-Erkal S, Yalçın AS, Sancar B. [Ankara University Faculty of Health Sciences Stu-dents' reasons for selecting midwifery and nursing divisions]. Ankara Sağlık Bilimleri Der-gisi 2012;1(1):73-90.
17. Altuğ Özsoy S, Başalan İz F. [Location of nurse in social structure]. Toplum ve Hekim 2005;20(4):254-8.
18. Taşçı KD. [Determining the thoughts of the maternity ward inpatients towards male nurses]. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yük-sekokulu Dergisi 2007;10(2):12-9.
19. Büyükkayacı Duman N. The attitudes and opinions of women in Turkey about the male nurses who worked at the maternity and child-birth service. International Journal of Business and Social Science 2012;3(19):101-6.
20. San Ö. [The relation between gender and oc-cupational role: the case of male students in nursery]. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilim-ler Enstitüsü Dergisi 2011;4(2):493-504.
21. Abdel El-Halem GE, El Hawashy ZI, Gamal El-Dein AA, Taha EE. Undergraduate male nursing students' perception about the image of the nursing profession. J Am Sci 2011;7(3):614-23.
22. Özdemir A, Akansel N, Tunk GC. Gender and career: female and male nursing students' per-ceptions of male nursing role in Turkey. Health Science Journal 2008;2(3):153-61.